

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

KONAČNA ODLUKA

O DOPUŠTENOSTI

Zahtjeva br. 16837/02
Dragan OSTOJIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 3. listopada 2002. godine u vijeću sastavljenom od

- g. C. L. ROZAKIS, *predsjednik*
- gđa. F. TULKENS,
- g. G. BONELLO,
- g. P. LORENZEN,
- gđa. N. VAJIĆ,
- g. E. LEVITS,
- g. A. KOVLER, *suci*
- i. g. E. FRIBERGH, *tajnik Odjela*

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev koji je podnesen 11. travnja 2002. godine,

nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, g. Dragan Ostojić, hrvatski je državljanin srpskog porijekla, rođen 1936. i živi u Barajevu, Jugoslavija. Pred Sudom ga zastupa g. Nenad Stanković, odvjetnik iz Borča, Jugoslavija.

A. Okolnosti predmeta

Činjenično stanje predmeta, kako je izneseno od podnositelja, može se sažeti kako slijedi.

Podnositelj je imao kuću u kojoj je živio sa svojom obitelji te pridodanu štalu i drvenaru u selu Ostojići, Hrvatska. Dana 5. kolovoza 1995. podnositelj je, zbog vojne operacije Hrvatske Vojske, napustio Hrvatsku i otišao živjeti u Jugoslaviju.

Podnositelj navodi da je nakon njegovog odlaska, negdje između 5. kolovoza 1995. i 30. lipnja 1996., njegovo vlasništvo u Hrvatskoj devastirano od strane pripadnika Hrvatske Vojske.

Podnositelj dalje navodi da su mu hrvatske vlasti onemogućile povratak u Hrvatsku. Omogućeno mu je da dobije hrvatske identifikacijske ispreve tek 1999., a tek u ožujku 2000. ušao je u Hrvatsku.

U međuvremenu Hrvatski Sabor donio je dvije izmjene zakona kojim se uređuje naknada štete uzrokovane terorističkom djelatnošću i naknada štete vezane uz rat.

Prvo, 17. siječnja 1996. Hrvatski Sabor donio je izmjene Zakona o obveznim odnosima kojima se predviđa da se, do donošenja posebnog zakona, prekidaju svi postupci koji se vode radi naknade štete zbog terorističke djelatnosti te da se prije donošenja posebnog zakona naknada štete radi terorističke djelatnosti ne može tražiti. Do sada hrvatske vlasti nisu donijele nikakav novi propis koji bi regulirao tu materiju.

Drugo, dana 6. studenog 1999. Hrvatski Sabor donio je izmjene Zakona o obveznim odnosima kojima se predviđa da se prekidaju svi postupci radi naknade štete prouzrokovane od pripadnika Hrvatske Vojske ili policije za vrijeme njihovog službenog djelovanja tokom rata u Hrvatskoj.

B. Mjerodavno domaće pravo

Mjerodavni dio Zakona o obveznim odnosima koji glasi:

Članak 180(1)

Za štetu nastalu smrću, tjelesnom povredom ili oštećenjem odnosno uništenjem imovine fizičke osobe uslijed akata nasilja ili terora te prilikom javnih demonstracija i manifestacija odgovara društveno-politička zajednica čiji su organi po važećim propisima bili dužni spriječiti takvu štetu

Mjerodavni dio Zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" 7/96) koji glasi:

Članak 1.

U Zakonu o obveznim odnosima ("Narodne novine", br. 53/91, 73/91. i 3/94.) članak 180. briše se

Članak 2.

Postupci za naknadu štete pokretnuti po odredbama članka 180. Zakona o obveznim odnosima, prekidaju se.

Postupci iz stavka 1. ovoga članka nastavit će se nakon što se donese poseban propis kojim će se urediti odgovornost za štetu nastalu uslijed terorističkih akata.

Članak 184. (a) Zakona o dopunama Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 112/99) propisuje da se do donošenja posebnog propisa, prekidaju svi postupci radi naknade štete počinjene od strane pripadnika Hrvatske vojske i policije u obavljanju službene dužnosti, za vrijeme trajanja Domovinskog rata od 7. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996.

PRIGOVORI

1. Podnositelj prigovara prema članku 6., stavak 1 Konvencije da je lišen prava na pristup sudu zato što je zakonodavnim promjenama iz 1996. i 1999. određeno da se prekidaju svi postupci koji se vode radi naknade štete prouzrokovane, bilo terorističkim aktima, bilo od strane pripadnika Hrvatske Vojske ili policije, a u vezi sa Domovinskim ratom u Hrvatskoj.

2. Podnositelj također prigovara prema članku 13. da nema na raspolaganju pravno sredstvo kojim bi bio u mogućnosti tražiti naknadu štete za svoju uništenu imovinu.

3. Nadalje, on prigovara na temelju članka 8. Konvencije i članka 1. Protokola br. 1, samostalno i zajedno sa člankom 14. Konvencije. Glede toga, on tvrdi da uništenje njegove kuće predstavlja povredu njegovog prava na poštivanje doma i obiteljskog života te povredu prava na mirno uživanje vlasništva. On također tvrdi da su nasilna djela počinjena zbog njegovog srpskog porijekla.

PRAVO

1. Podnositelj prigovara da, zbog zakonodavnih promjena iz 1996. i 1999., nije bio u mogućnosti tražiti naknadu za uništenu imovinu pred domaćim vlastima. Nadalje, prije tih promjena, bio je onemogućen podnijeti građansku tužbu za naknadu štete jer nije mogao ući u Hrvatsku budući da nije imao hrvatske identifikacijske isprave. Poziva se na članak 6. Konvencije, koji u relevantnom dijelu glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza ...svatko ima pravo da ...neovisni i nepristrani sud... ispita njegov slučaj”

Sud podsjeća da je u presudi Kutić ustanovio povredu članka 6. stavak 1 Konvencije zato što je postupak kojeg su na temelju članka 180 Zakona o obveznim odnosima podnositelji pokrenuli radi naknade štete nastale kao posljedica terorističke djelatnosti prekinut u skladu sa izmjenama tog zakona iz 1996. godine.

Sud je utvrdio da dugo razdoblje u kojem je podnositeljima, kao posljedica zakonodavne mjere, onemogućeno da dobiju odluku o svom građansko-pravnom zahtjevu pred domaćim sudom ne pruža podnositeljima stupanj pristupa sudu dovoljan da bi im osigurao "pravo na sud" (vidi Kutić protiv Hrvatske, br. 48778/99, 1. ožujak 2002, ECHR-2002).

Glede ovog predmeta, Sud bilježi da podnositelj nije pokrenuo nikakav postupak za naknadu štete u vezi sa uništenjem njegove imovine, premda je imao takvu mogućnost do 1999., kada je zakonodavnim izmjenama određeno da se prekidaju svi postupci radi naknade štete prouzrokovane, *inter alia*, od pripadnika Hrvatske Vojske za vrijeme Domovinskog rata u Hrvatskoj.

Glede podnositeljeve tvrdnje da nije mogao podnijeti građansku tužbu u Hrvatskoj zato što nije bio u mogućnosti ući u Hrvatsku, Sud bilježi da je, čak i pod pretpostavkom da je podnositelj osobno bio spriječen da uđe u Hrvatsku, on mogao koristiti usluge druge osobe koje ga je mogla zastupati pred hrvatskim vlastima ili je mogao komunicirati sa hrvatskim vlastima putem pošte.

Slijedi da je ovaj prigovor očito neosnovan te mora biti odbačen u skladu s člankom 35., stavci 3 i 4 Konvencije.

2. Podnositelj nadalje prigovara da nema na raspolaganju učinkovito sredstvo radi zaštite svojih vlasničkih prava, suprotno članku 13. Konvencije koji glasi kako slijedi:

"Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu."

Sud bilježi da je do studenog 1999. podnositelj bio u mogućnosti podnijeti građansku tužbu za naknadu štete, ali je to propustio učiniti.

Slijedi da je ovaj prigovor očito neosnovan te mora biti odbačen u skladu s člankom 35., stavci 3 i 4 Konvencije.

3. Podnositelj također prigovara, pozivajući se na članak 8. i članak 1. Protokola br. 1 samostalno, i zajedno sa člankom 14. Konvencije, da uništenje njegovog vlasništva, uključujući kuću u kojoj je živio sa svojom obitelji, do kojeg je došlo negdje između 5. kolovoza 1995. i 30. lipnja 1996., predstavlja povredu prava na poštivanje doma i obiteljskog života te prava na mirno uživanje vlasništva, kao i da su akti nasilja počinjeni prema njemu radi njegovog srpskog porijekla. Mjerodavni članci glase kako slijedi:

Članak 8.

"1. Svatko ima pravo na poštivanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja.

2. Javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih."

Članak 1. Protokola br. 1

"Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih dopinosa ili kazni."

Članak 14.

"Uživanje prava i sloboda koje su priznate u ovoj Konvenciji osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalni ili društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili druga okolnost."

Sud bilježi da su se događaji radi kojih se prigovara odigrali u razdoblju od kolovoza 1995. do 30. lipnja 1996., dok je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku dana 5. studenog 1997.

Slijedi da je ovaj dio zahtjeva *ratione temporis* nespojiv sa odredbama Konvencije u smislu članka 35. stavak 3, te mora biti odbačen u skladu sa člankom 35. stavak 4.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

Prolašava zahtjev nedopuštenim.

Erik FRIBERGH
Tajnik

Christos ROZAKIS
Predsjednik